

PRS.03.
Risk ve Fırsatların Belirlenmesi ve
Değerlendirilmesi Prosedürü

Doküman Kodu ve No	Y.7.5-D.09
İlk Yayın Tarihi	05.01.2022
Revizyon Tarihi/ No	.../00

1.0. Amaç, Kapsam ve Kullanıcılar

Bu dokümanın amacı, eğitim-öğretim hizmetleri ile ilgili risk kaynaklarının, Iğdır Üniversitesi bağlamından ve ilgili tarafların gereksinimlerinden doğan fırsatların anlaşılmasını ve ele alınmasını güvence altına almaktır.

Bu dokümanın kullanıcıları "Iğdır Üniversitesi Kalite Yönetim Sistemi kapsamı"ndaki birimlerdir.

2.0.Referans Dokümanlar

- ISO 9001:2015 Standardı Madde 6.1

3.0. Uygulama

3.1.Risk ve fırsatların ele alınması

"Iğdır Üniversitesi Kalite Yönetim Sistemi kapsamı"ndaki birimler risk ve fırsatları belirleme amacı ile ilk önce iç ve dış hususlar ile birlikte belirlenmiş ilgili tarafların gereksinimleri doğrultusunda;

- Eğitim-öğretim hizmetlerinin uygunluğu üzerinde potansiyel etkiye sahip risk ve fırsatları belirler
- Risklerin önemini belirler
- Uygun faaliyetleri tanımlar
- Faaliyetlerin verimlilik değerlendirmesini gerçekleştirir
- Riskleri ve fırsatları ele alma faaliyetlerinin hiyerarşisini oluşturur.

3.2.Risk ve fırsatların belirlenmesi

Kalite Yönetim Sistemi planlanırken ilgili birimler ele alınması gereken risk ve fırsatları belirlemek amacıyla, Iğdır Üniversitesi'nin hedefiyle ve stratejik yönüyle ilgili iç/dış meseleleri ve ilgili tarafların Kalite Yönetim Sistemi'yle ilgili ihtiyaç ve beklentilerini göz önünde bulundurur.

Kalite Yönetim Sistemi'nin istenilen sonuçları elde edebileceğine, istenilen etkileri geliştirebileceğine, istenmeyen etkileri önleyebileceğine veya azaltabileceğine ve sürekli iyileştirme elde edebileceğine dair güvence vermek amacıyla, risk ve fırsatlar belirlenir ve ele alınır.

Risk ve fırsatların belirlenmesi sürecinde üst yönetim ve/veya belirleyeceği ekip tarafından aşağıdakiler dâhil çeşitli sorular ile ilgili gereklilikleri yapar:

- Ne olabilir?
- Nasıl olabilir?
- Proses veya hizmet ne şekilde zarar görebilir?
- İlgili tarafların önceliklerinde değişiklikler meydana gelebilir mi?
- Müşteri taleplerinde değişiklikler veya işteki değişiklikler ne kadar etkili?
- Ulusal ve uluslararası politika ve stratejik kararlar çalışmalarımızı ne kadar etkiler?
- Yeni hizmet potansiyeli oluşturur mu?
- Mevcut hizmet potansiyelinde genişleme sağlar mı?
- Mevcut hizmet ve proseslerde iyileşme sağlar mı?
- Yasal mevzuatlara uyumda iyileşme potansiyeli sağlar mı?
- Üniversitenin itibarını nasıl etkiler?

3.3.Risk ve fırsat düzeyinin belirlenmesi

3.3.1. Risk düzeyinin belirlenmesi

Eğitim-öğretim, hizmetlerin uygunluğu üzerindeki etkinin seviyesine bağlı olarak, Bölüm Yöneticileri veya belirlediği ekip risk öneminin seviyelerini tayin eder:

- Önemsiz (küçük) risk: Kabul edilebilir risk, eylem gerektirmez

PRS.03.
Risk ve Fırsatların Belirlenmesi ve
Değerlendirilmesi Prosedürü

Doküman Kodu ve No	Y.7.5-D.09
İlk Yayın Tarihi	05.01.2022
Revizyon Tarihi/ No	.../00

- ⚡ Risk: Ortaya çıkan riskler için uygun tedbirler alınır
- ⚡ Temel risk: Kabul edilemez risk, risk önleme tedbirleri gereklidir

Bu değerlendirme yapılırken belirlenen her risk için olasılık ve şiddet dikkate alınır. Bunun için 5X5 Risk matrisi dikkate alınır. Bu kapsamda olasılık ve şiddet aşağıdaki şekilde değerlendirilir.

Olasılık değerlendirmesi;

1. Olma olasılığı çok düşük (Yılda bir)
2. Olma olasılığı düşük (6 ayda bir)
3. Olma olasılığı bulunmaktadır (3 ayda bir)
4. Olma olasılığı yüksektir. (ayda bir)
5. Olma olasılığı çok yüksektir (haftada veya her gün)

Şiddet değerlendirmesi;

1. Risk sonucu herhangi bir etki olmaz.
2. Risk oluşması halinde sadece iç prosesleri etkiler
3. Risk oluşması halinde iç prosesleri ve müşteri ilişkilerini etkiler
4. Risk oluşması iç prosesleri ve ilgili tarafları etkiler
5. Risk oluşması iç prosesleri ve bağlamı ve mevzuatı etkiler.

Her belirlenen olası risk için hem olasılık hem de şiddet belirlenir. Risk seviyeleri olasılık ve şiddet değerlerini çarparak bulunur. Hesaplanan skor matrisi aşağıda verilmiştir.

Olasılık	Şiddet				
	1	2	3	4	5
1	ÇOK DÜŞÜK -1	ÇOK DÜŞÜK -2	ÇOK DÜŞÜK -3	ÇOK DÜŞÜK -4	ÇOK DÜŞÜK -5
2	ÇOK DÜŞÜK -2	ÇOK DÜŞÜK -4	DÜŞÜK-6	DÜŞÜK-8	ORTA-10
3	ÇOK DÜŞÜK -1	DÜŞÜK-6	DÜŞÜK-9	ORTA-12	YÜKSEK-15
4	ÇOK DÜŞÜK -1	DÜŞÜK-8	ORTA-12	YÜKSEK-16	ÇOK YÜKSEK-20
5	ÇOK DÜŞÜK -1	ORTA-10	YÜKSEK-15	ÇOK YÜKSEK-20	ÇOK YÜKSEK-25

Bu kapsamda, olasılık ve şiddetin çarpmasında;

- 1-5 arasında - çok düşük risk
- 6 -9 arasında- düşük risk
- 10-12 arasında-orta risk
- 15-16 arasında - yüksek risk
- 20-25 arasında çok yüksek risk olarak tanımlanır.

Risk belirlemede oluşan riskin etkilendiği ortam/ortamlar da dikkate alınır. Risk olasılığından çalışan, tedarikçi ve müşterinin etkilenmeleri de dikkate alınır.

Çok düşük ve düşük riskler: Ortaya çıkabilecek risk yapısı gereği herhangi bir acil eylem planı gerektirmez. Bu kategorideki risklerin olma olasılığı ve olması halinde şiddeti çok düşüktür.

Orta Risk: Ortaya çıkan risk etkilidir ancak herhangi bir risk oluşmaması için gerekli önlemler alınmıştır.

3.3.2. Fırsat düzeyinin belirlenmesi

PRS.03.
Risk ve Fırsatların Belirlenmesi ve
Değerlendirilmesi Prosedürü

Doküman Kodu ve No	Y.7.5-D.09
İlk Yayın Tarihi	05.01.2022
Revizyon Tarihi/ No	.../00

Eğitim-Öğretim hizmetlerinin uygunluğu üzerindeki etkinin seviyesine bağlı olarak, Birim Yöneticileri veya belirlediği ekip fırsat önemini seviyelerini tayin eder:

- + **Önemsiz (küçük) fırsat:** Faydası düşük fırsattır. Maliyeti uygun ise değerlendirilebilir.
- + **Fırsat:** Ortalama fayda sağlayacak fırsattır. Faaliyet başlatılır.
- + **Büyük fırsat:** Çok fazla fayda sağlayacak fırsattır. Faaliyetler öncelikli olarak başlatılır.

Bu değerlendirme yapılırken belirlenen her fırsat için olasılık ve fayda dikkate alınır. Bunun için 5X5 Fırsat matrisi dikkate alınır. Bu kapsamda olasılık ve fayda aşağıdaki şekilde değerlendirilir.

Olasılık değerlendirmesi;

1. Olma olasılığı çok düşük (Yılda bir)
2. Olma olasılığı düşük (6 ayda bir)
3. Olma olasılığı bulunmaktadır (3 ayda bir)
4. Olma olasılığı yüksektir. (ayda bir)
5. Olma olasılığı çok yüksektir (haftada veya her gün)

Fayda;

1. Fırsat sonucu proses, ürünler, getiri ve kuruluş itibarında çok az iyileşme sağlanır.
2. Fırsat sonucu proses, ürünler, getiri ve kuruluş itibarında az iyileşme sağlanır
3. Fırsat sonucu proses, ürünler, getiri ve kuruluş itibarında ortalama iyileşme sağlanır
4. Fırsat sonucu proses, ürünler, getiri ve kuruluş itibarında çok iyileşme sağlanır
5. Fırsat sonucu proses, ürünler, getiri ve kuruluş itibarında çok fazla iyileşme sağlanır.

Her belirlenen olası fırsat için hem olasılık hem de fayda belirlenir. Fırsat seviyeleri olasılık ve fayda değerlerini çarpılarak bulunur. Hesaplanan skor matrisi aşağıda verilmiştir.

Olasılık	Fayda				
	1	2	3	4	5
1	ÇOK KÜÇÜK -1	ÇOK KÜÇÜK -2	ÇOK KÜÇÜK -3	ÇOK KÜÇÜK -4	ÇOK KÜÇÜK -5
2	ÇOK KÜÇÜK -2	ÇOK KÜÇÜK -4	KÜÇÜK-6	KÜÇÜK-8	ORTA-10
3	ÇOK KÜÇÜK -1	KÜÇÜK-6	KÜÇÜK-9	ORTA-12	YÜKSEK-15
4	ÇOK KÜÇÜK -1	KÜÇÜK-8	ORTA-12	BÜYÜK-16	ÇOK BÜYÜK-20
5	ÇOK KÜÇÜK -1	ORTA-10	BÜYÜK-15	ÇOK BÜYÜK-20	ÇOK BÜYÜK-25

Bu kapsamda, olasılık ve faydanın çarpmasında;

- 1-5 arasında - çok küçük fırsat
- 6 -9 arasında- küçük fırsat
- 10-12 arasında-orta fırsat
- 15-16 arasında – büyük fırsat
- 20-25 arasında çok büyük fırsat olarak tanımlanır.

Çok küçük ve küçük fırsatlar: Öncelikli olarak ele alınmaz. Gerçekleştirilmesi halinde maliyetleri düşük ise faaliyet başlatılabilir.

Orta Fırsat: Fırsat kuruluş için orta düzeyde fayda sağlar. Faaliyetler planlanır ve önceliklerine göre başlatılır.

Büyük ve çok büyük fırsat: Kuruluş için maksimum düzeyde fayda sağlayacak fırsatlardır. İvedilikle faaliyetler planlanır ve öncelikli olarak başlatılır.

3.4 Riskleri ele alma faaliyetlerinin hiyerarşisi

Tüm temel riskler için, risk önleme tedbirleri uygulanırken ve riskler üzerinde kontrol sağlarken, ilgili yönetici aşağıdaki hiyerarşiyi oluşturur:

PRS.03.
Risk ve Fırsatların Belirlenmesi ve
Değerlendirilmesi Prosedürü

Doküman Kodu ve No	Y.7.5-D.09
İlk Yayın Tarihi	05.01.2022
Revizyon Tarihi/ No	..../00

- ⚡ Risklerin fırsata dönüştürülmesi - hedefler belirlenir ve iyileştirme yapılır.
- ⚡ Riskten kaçınma - faaliyet yapılmaz
- ⚡ Risk azaltma - Modifikasyon ile risk azaltılır.
- ⚡ Risk kabulü - herhangi bir şekilde azaltma, kaçınma işlemi yapılamaz. Riskin oluşması halinde yapılması gereken aksiyonlar belirlenir ve ilgili personele duyurulur.

Prof. Dr. Mehmet HAKKI ALM.
Rektör